

ЖАЗЫЛЫМ БӨЛІГІНІҢ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ (4 критерий)

1-тапсырма (Берілген сурет бойынша өз ойын жазу)

Максималды балл: 20 балл

1-Критерий: Ойын жеткізу деңгейі	Балл
- сурет бойынша ойын еркін, жүйелі, айқын жеткізеді - сөйлемдер логикалық жағынан бір-бірімен тығыз байланысқан - ойы терең, мазмұнды, ойын өрбітуде жүйелілік сақталады	5 балл
- сурет бойынша ойын жеткілікті деңгейде жеткізеді - сөйлемдері логикалық жағынан бір-бірімен байланысқан - ойын өрбітуде бірізділік сақталады	4 балл
- сурет бойынша ойын жалпылама түрде жеткізеді - сөйлемдер арасында логикалық байланыс бар - ойын өрбітуде бірізділік жартылай сақталады	3 балл
- сурет бойынша ойы айқын емес - сөйлемдер логикалық жағынан бір-бірімен толық байланыспайды - тақырыптан ауытқу байқалады	2 балл
- сурет бойынша ойын толық жеткізе алмайды - логикалық байланыс жоқ - тақырыптан ауытқып кетеді - ойын 1-2 сөйлеммен не сөз тіркесімен берген жағдайда	1 балл
мүлдем жауап жазбайды	0 балл

2-Критерий: Сөздік қорды пайдалануы	Балл
- лексикалық минимумдағы сөздік қорды жоғары деңгейде (50 сөзден жоғары) қолданады - синонимдерді орынды қолданады - қажетті сөздерді орынсыз қолданулар, жиі қайталаулар кездеспейді	5 балл
- лексикалық минимумдағы сөздік қорды ортадан жоғары деңгейде (40-50 сөз) қолданады - сөз баламаларын еркін қолданады - кейбір өзге тілден енген (1-2) сөздерді қайталау кездеседі - сөздерді мағынасына сәйкес жұмсайды	4 балл
- лексикалық минимумдағы сөздік қорды орта деңгейде (30-40 сөз) қолданады - сөз баламаларын қолданады - кейбір өзге тілден енген сөздерді (3-5) орынсыз қолдану кездеседі	3 балл
- лексикалық минимумдағы сөздік қорды ортадан төмен деңгейде (20-30 сөз) қолданады - ойын жеткізуде сөз баламаларын қолданбайды - кейбір өзге тілден енген сөздерді қайталаулар мен орынсыз қолдану жиі кездеседі (6-9)	2 балл
- сөздік қоры жұтаң - лексикалық минимумдағы сөздік қорды төмен деңгейде қолданады - сөз баламалары жоқ, бір сөзді жиі қайталай береді - ойын жекелеген сөздер, сөз тіркестері арқылы ғана жеткізеді	1 балл
мүлдем жауап жазбайды	0 балл

3-Критерий: Стилi (тiл тазалығы, сөз қолдану мәдениетi, сөз дәлдігі, сөз анықтығы)	Балл
сөздер анық, дәл, дұрыс қолданылады	5 балл

■ стильдік қателер 1-2 кездеседі	
■ сөздер анық, дұрыс қолданылады ■ 2-3 стилдік қателер кездеседі ■ сөйлемдері бір-бірімен байланысты	4 балл
■ сөздер анық емес дұрыс қолданылмайды ■ сөзді дұрыс таңдауда, 4-6 стильдік қате кездеседі	3 балл
■ сөзді дұрыс таңдау, дәл жеткізу деңгейі төмен ■ 7-10 стильдік қате кездеседі	2 балл
■ сөзді дұрыс таңдау, дәл жеткізу деңгейі өте төмен ■ 11-15 стильдік қате кездеседі	1 балл
■ мүлдем жауап жазбайды	0 балл

4-Критерий: Грамматикалық сауаттылығы (орфографиялық, пунктуациялық)	Балл
■ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді орынды қолданады ■ сөздерді дұрыс тіркестіре алады ■ күрделі құрылымдарды дұрыс құрастыра алады ■ грамматикалық қателер кездеспейді	5 балл
■ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді жеткілікті қолданады ■ сөздерді дұрыс тіркестіре алады ■ жай және құрмалас сөйлемдерді дұрыс құрастыра алады ■ грамматикалық (1-3) қателер кездескенде	4 балл
■ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді қанағаттанарлық деңгейде дұрыс тіркестіре алады ■ жай сөйлемдерді дұрыс құрастыра алады ■ грамматикалық қателер (4-7) кездескенде	3 балл
■ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді орынсыз қолданады ■ сөздерді дұрыс тіркестіре алмайды ■ жай сөйлемдерді құрастыруда қателіктер кездеседі ■ грамматикалық қателер (8-12) кездеседі	2 балл
■ қарапайым грамматикалық құрылымдарды дұрыс қолдана алмайды ■ грамматикалық сауаты өте төмен, сөйлемдерді дұрыс құрастыра алмайды (13-15 немесе одан көп)	1 балл
■ мүлдем жауап жазбайды	0 балл

ЖАЗЫЛЫМ БӨЛІГІНІҢ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ (3 критерий)

2-тапсырма (Берілген тақырып бойынша эссе жазу)

Максималды балл: 30 балл

1-Критерий: Ойын жеткізу деңгейі	Балл
■ берілген тақырыпты толық ашады ■ тақырыптан ауытқымайды ■ ойын еркін, жүйелі жеткізеді ■ өзіндік көзқарасы айқын ■ ойдың логикалық тізбегін сақтайды ■ субъективті ұстанымын нақты деректерге сүйене отырып, дәлелдейді ■ тақырыпқа сәйкес тезис ұсынып, аргументтер арқылы өте жақсы дәлелдейді ■ эссе талаптары толық сақталады	10-9 балл
■ берілген тақырыптан ауытқымайды	8-7 балл

■ өзіндік көзқарасы бар ■ мәселеге толық талдау жасаған, бірақ дәлелдері жеткіліксіз ■ тақырыпқа сәйкес тезис ұсынып, аргументтер арқылы жақсы дәлелдейді	
■ берілген тақырыпты жалпылама береді ■ ойын жартылай жеткізеді ■ логикалық байланыс бар ■ тақырып жартылай ашылғанда ■ тезис ұсынады, аргументтері әлсіз	6-5 балл
■ ойын мүлдем жеткізе алмайды ■ тақырып ашылмайды ■ эссе талаптары орындалмайды ■ ойын 3-4 сөйлеммен жеткізеді	4-3 балл
■ тақырыптан ауытқыған ■ ойы жүйесіз ■ ойын 1-2 сөйлеммен жеткізеді (1 балл) ■ ештеңе жазбаған кезде (0 балл)	2-0 балл

2-Критерий: Сөздік қорды пайдалануы	Балл
■ қазақ әдеби тілінің сөз байлығын еркін пайдаланады (250 сөз) ■ ойын жеткізуде мақал-мәтелдерді, өлең жолдарынан үзінділерді, нақыл сөздер мен фразеологизмдерді, көріктеу құралдарын, образды сөздерді, дәйексөздерді ұтымды қолданады ■ кәсіби сөздер мен термин сөздерді қолданады ■ ой бірізділігін сақтау үшін сөз оралымдарын, қыстырма сөздерді орынды қолданады	10-9 балл
■ қазақ әдеби тілінің сөз байлығын, сөз баламаларын орынды қолданады (150-200 сөз) ■ ойын жеткізуде мақал-мәтелдерді, өлең жолдарынан үзінділерді, нақыл сөздер мен фразеологизмдерді, көріктеу құралдарын, образды сөздерді, дәйексөздерді қолданбайды ■ сөздерді қайталаулар кездеседі	8-7 балл
■ тиісті лексикалық минимумды орта деңгейде қолданады (150-100 сөз) ■ сөз баламалары бар ■ сөздерді жиі қайталайды ■ кейбір өзге тілден енген сөздерді орынсыз қолданады	6-5 балл
■ қазақ әдеби тілінің сөз байлығын мүлдем қолдана алмайды (90-50 сөз) ■ сөздік қоры өте төмен ■ ойын жекелеген сөздер арқылы ғана жеткізеді ■ жай сөйлемдер арқылы жазады, көлемі сәйкес келмейді	4-3 балл
■ байланыспаған сөздер тізбегі (40 сөзден төмен) ■ сөздік қоры жоқ	2-0 балл

3-Критерий: Грамматикалық сауаттылығы (орфографиялық, пунктуациялық және стилі)	Балл
■ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді орынды қолданады ■ сөздерді дұрыс тіркестіре алады ■ күрделі құрылымдарды дұрыс құрастыра алады ■ грамматикалық және пунктуациялық, стильдік қателер кездеседі (1-2)	10-9 балл
■ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді жеткілікті қолданады ■ сөздерді дұрыс тіркестіре алады ■ жай және құрмалас сөйлемдерді дұрыс құрастыра алады	8-7 балл

■ грамматикалық және пунктуациялық, стильдік қателер кездеседі (3-4)	
■ грамматикалық құрылымды қолдануда, тиісті сөздерді байланыстыруда стильдік, пунктуациялық, қателіктер кездеседі (5-7) ■ сөйлем мүшелерін дұрыс қолданбайды ■ жай сөйлемдерді құрастыру кезінде қателіктер бар, ойын жеткізуде қарапайым тілдік бірліктермен ғана шектеледі	6-5 балл
■ қарапайым грамматикалық құрылымдарды пайдалану кезінде көп қателіктер кездеседі ■ грамматикалық, стильдік, пунктуациялық сауаты төмен ■ 8-9 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері кездеседі	4-3 балл
■ грамматикалық құрылымдарды мүлдем пайдалана алмайды ■ грамматикалық, стильдік, пунктуациялық сауаты өте төмен ■ ойын жеткізуде сөз тіркестерімен шектеледі	2-0 балл